

LATVIJAS ŠĶIRNES ZIRGU AUDZĒTĀJU ASOCIĀCIJA

Reģ.Nr.40008081480, Kalnabeites 8, Siguldas pagasts, Siguldas novads

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa audzēšanas programmas rezultāti 2020.gadā.

Pavisam 2020.gadā LŠZAA ir **218** pārraudzības ganāmpulki ar **1494** zirgiem tajos, no kuriem apmēram **50** īsteno Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa audzēšanas programmu. To skaitā ir **3** šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības. Saimniecību ganāmpulki ir reģistrēti, un dzīvnieki apzīmēti atbilstoši normatīvo aktu prasībām par lauksaimniecības dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas kārtību, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību.

LŠZAA šķirnes saimniecības, kuras piedalās LSB audzēšanas programmā

N.p. k.	Ganāmpulka Nr.	Saimniecības nosaukums	Novads	Šķirne	Piešķirts statuss
1.	LV0006130	Juridiska persona	Jaunjelgavas	LS, LSB	12.07.2007 Šķirnes saimniecība
2.	LV0208479	Fiziska persona	Krāslavas	LSB	30.06.2017 Šķirnes saimniecība
3.	LV0607812	Fiziska persona	Dobeles	LS, LSB	29.06.2018 Šķirnes saimniecība

Vērtēšanai sagatavoto un novērtēto zirgu skaits 2020.gadā.

Ciltsdarba svarīga sastāvdaļa ir zirgu vērtēšana – gan pēc eksterjera, gan darbaspējām. Vaislas ķēves un ērzeļa kvalitāti nosaka nevis viņu pašu rādītāji, bet gan pēcnācēju vērtējumu rezultāti.

Gads	2019
KUMEĻI	9
JAUNZIRGI	11
JAUNIE ĒRZEĻI	2
VĒRTĒTIE ĒRZEĻI	4
ĶĒVES	30

LŠZAA pārraudzības saimniecību vērtēšanai sagatavoto un novērtēto LSB zirgu skaits 2020. gadā

<i>Npk</i>	<i>Saimniecības ganāmpulka Nr.</i>	<i>Kumeļi</i>	<i>Jaunzirgi</i>	<i>Jaunsert. ērz</i>	<i>Vērt. ērz</i>	<i>Ķēves</i>	<i>Kopā</i>
1	LV0020377				1	5	6
2	LV0621744		1	1		2	4
3	LV0021066					4	4
4	LV0021564					1	1
5	LV0626041		1			1	2
6	LV0604929					1	1
7	LV0006130	1	1			3	5
8	LV0089690					2	2
9	LV0607812		1			1	2
10	LV0004538					1	1
11	LV0122348					1	1
12	LV0463797					1	1
13	LV0122380					1	1
14	LV0361077					1	1
15	LV0141277					1	1
16	LV0625258					1	1
17	LV0612099					2	2
18	LV0624334					1	1
19	LV0600164		1				1
20	LV0600242		2				2
21	LV0042915		1				1
22	LV0122209		1				1
23	LV0611933		1				1
24	LV0624817	1					1
25	LV0619949	1					1
26	LV0465624	1	1				2
27	LV0625307	1					1
28	LV0623326	1					1
29	LV0320388	1					1
30	LV0226575	1					1
31	LV0613463				1		1
32	LV0443904				1		1
33	LV0608159				1		1
34	LV0306155			1			1
35	LV0208479	1					1

Jaunzirgu vērtēšana

Vērtēšanu veic sertificēti vērtēšanas eksperti. Katrs dzīvnieks tiek novērtēts pēc eksterjera septiņām pazīmēm un viņa gaitas kvalitātes soļos, rikšos, lēkšos un lēciena tehnikā. Katru pazīmi vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits sporta tipa jaunzirgiem ir 70 punkti par eksterjeru un 40 punkti par darbaspējām. Braucamā tipa jaunzirgu darbaspējas vērtē pēc 4 rādītājiem – soļu, rikšu gaitas kvalitāte, vadāmība vai lēkšanas spēja. Maksimāli iegūstamais punktu skaits – 40.

Iegūtie rezultāti tiek apkopoti un iesniegti šķirnes zirgu audzēšanas organizācijā, kas veido datu bāzi katram šķirnes zirgam.

LŠZAA vērtētie LSB jaunzirgi pēc kopvērtējuma 2020.gadā

Jaunzirga vārds	ID numurs	Eksterjers							Kopā	Darbaspējas				Kopā	Kopējais
		T	VL	ĶP	PK	PakK	GP	KE		S	R	L	Lē/vad		
Silvers	LV001000004110	8	7	7	7	8	7	9	53	8	8	8	9	33	86
Astere	LV001900002321	8	7	8	7	7	7	9	53	9	7	8	9	33	86
Signāls	LV001900002754	7	9	7	8	7	7	9	54	7	8	8	7	30	84
Gaizers	LV001000003987	8	8	7	8	7	8	8	54	6	7	8	8	29	83
Artemija	LV001000003764	8	8	7	8	7	8	8	54	6	7	8	8	29	83
Spīdola - S	LV001000004271	8	8	7	7	7	7	8	52	7	8	7	8	30	82
Samsons	LV001900002306	8	7	8	8	8	7	8	54	7	8	8	4	27	81
Fiesta	LV001900002720	8	7	7	7	7	7	7	50	8	8	7	8	31	81
Greisa	LV001000003985	8	7	7	8	8	7	7	52	7	6	6	8	27	79
Stārveila	LV001000004336	8	7	7	7	7	7	8	51	7	6	6	8	27	78
Signāls	LV001000004279	8	8	7	7	7	6	7	50	7	6	6	8	27	77

LSB jaunzirgu vērtēšanas datu analīze – 2019.gadā un 2020.gadā vērtēto LS braucamā tipa jaunzirgu rādītāji:

2019		2020	
Eksterjers	Darbaspējas	Eksterjers	Darbaspējas
52.0	29.1	52.0	29.4

Jaunzirgu vērtējumi 2020.gadā būtiski neatšķiras no iepriekšējā gada vērtējumiem, ar nelielu kāpumu darbaspēju vērtējumos. Lai arī šķirnes braucamā tipa audzēšanas mērķis ir vietējās apdraudētās zirgu šķirnes gēnu rezerves saglabāšana bez neradniecisko šķirņu asins pieliešanas, audzēšanas darbs tiek virzīts kvalitātes saglabāšanai un darbaspēju uzlabošanai. Analizējot darbaspēju vērtējumus, konstatējams, ka augstākie vērtējumi ir par lēkšanas spēju vai vadāmību.

Kumeļu vērtēšana.

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa audzēšanas programmas kumeļam vērtē četras pazīmes:

- a. izcelšanās;
- b. eksterjers, ķermeņa proporcijas;
- c. gaitu kvalitāte;
- d. kopējais iespaids;

katru pazīmi vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits ir 40 punkti.

LŠZAA LSB kumeļu vērtējumi 2020.gadā

Kumeļa vārds	Tēvs	Šķ	Vērtējumi				Summa
			Izc/tips	Ekst/prop	Gaitas	Kop.iesp.	
Saturns	Sulainis LS1784	LSB	8	10	8	10	36
Arons	Amadejs LS1888	LSB	9	9	9	9	36
Majors	Musturs LS2103	LS	9	9	8	9	35
Korinte	Capitano LS2206	LSB	9	8	8	9	34
Flibusters	Fejs LS1662	LSB	9	8	8	9	34
Safardi	Sulainis LS1784	LSB	10	9	7	8	34
Selfijs	Samts LS1871	LSB	9	8	7	8	32
Duglas	Diploms LS1693	LSB	8	7	7	7	29
Diamiro	Diploms LS1693	LSB	8	6	-	7	21

LSB kumeļu vērtēšanas datu analīze – 2019.gadā un 2020.gadā vērtēto LS braucamā tipa kumeļu rādītāji:

2019	2020
Vid.kopvērt	Vid.kopvērt
32.64	33.75*

*visi 2020.gadā vērtētie kumeļi, izņemot nepilnīgus vērtējumus.

Aprēķinot vidējos rādītājus kumeļu vērtējumiem, lai salīdzinātu ar 2019. gada vērtējumiem, netika ņemts vērā nepilnīgs vērtējums, kuru ieguva kumeļš ar kustību defektu un nebija iespējams novērtēt tā darbaspējas. Kumeļu vērtējumi 2020. gadā ir augstāki, salīdzinot ar 2019. gada vērtējumiem. Visu

iegūto kumeļu tips un izcelsme ir novērtēta 8 balles un augstāk, kas liecina par pārdomātu pāru atlasīti un izmantoto vaislas ērzeļu atbilstošu kvalitāti. Vērtējot 2020. gadā atražotos ērzelišus, iegūti potenciālie retu un izzūdošu līniju turpinātāji – Markgrāfa un Flagmaņa līnijas pārstāvji. Pirmais vīriešu dzimuma pēcnācējs iegūts no vaislas ērzeļa Amadeja, Ammon līnijas turpinātāja. Viens kumeļš, ķēvīte, iegūts mākslīgās apsēklošanas ceļā, izmantojot kvalitatīvu un rekomendētu Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes vaislas ēzeli. 2020. gadā no visiem atražotajiem kumeļiem astoņi ir ērzeliši un viena ķēvīte.

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa kumeļu vidējie vērtējumi LŠZAA šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās, salīdzinājumā ar kumeļu vidējiem vērtējumiem LŠZAA pārraudzības saimniecībās 2020.gadā

Kumeļu grupa	Vērtējumi				Kopvērt.
	Izc./tips	Ekst./prop.	Gaitas	Kopējais iespaids	
Kumeļu vidējie vērtējumi šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās 2020.gadā	9	8.5	7.5	8.5	33.5
Kumeļu vidējie vērtējumi 2020.gadā*	8.8	8.2	7.8	8.4	32.3
Starpība starp vērtējumiem	+0.2	+0.3	-0.3	+0.1	+1.2

*Rēķinot vidējos rādītājus no visiem kumeļu vērtējumiem 2020.gadā.

Kumeļu kopējais vidējais vērtējums šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās 2020. gadā ir augstāks nekā vidējais vērtējums kopā, izņemot vērtējumu par gaitu kvalitāti.

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes ģenētiskie resursi

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa kā vietējās apdraudētās zirgu šķirnes saglabāšanu veicina iekļaušana Ļauku attīstības plāna” pasākuma “Agrovide” apakšpasākumā *Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana*. 2020.gadā sagatavoti un izsniegti atzinumi **100** zirgiem, iekļaujot šķirnes ģenētiskajos resursos.

Ciltsgrāmatā ierakstītie zirgi 2020.gadā

2020.gadā CG no LSB populācijas tika uzņemti 13 zirgi, no kuriem 8 ir ērzeļi un 5 ķēves no pārraudzības saimniecībām.

Vaislas ērzeļu sagatavošana sertificēšanai un sertificēšana 2020.gadā

2020.gadā sertificēšanai tika vērtēti divi jauni vaislas ērzeļi.

Ērzeļa vārds	ID Nr.	Šķ	Īpašnieks	Ekst./vārt	Darbasp./v	Kopvērt
Gaizers	LV001000003987	LSB	Parfianovičs Māris	57	30	87
Sīriuss Sig-Gold	LV001000001913	LSB	Zepa Maruta	56	37	93

Abi sertificētie ērzeļi ir nozīmīgi šķirnes ģenētiskās daudzveidības saglabāšanai. Gaizers ir Gaida radnieciskās grupas turpinātājs, vienīgais vaislinieks, kas iegūts no vaislas ērzeļa Gaiziņš. Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes ģenētiskās daudzveidības saglabāšanā līdzās Flagmaņa līnijai nozīmīga ir arī savulaik sporta tipu pārstāvošā Gintera līnija, kas vairākus gadus šķirnē neturpinājās, bet 2020. gadā sertificēts jauns līnijas turpinātājs Sīriuss Sig-Gold, kas pēc tipa ir tipisks braucamā tipa pārstāvis.

Pēc pēcnācēju kvalitātes pārbaudītie ērzeļi 2020.gadā

Pēc pēcnācēju kvalitātes 2020. gadā ir novērtēti 14 vaislas ērzeļi. Iegūtie rezultāti par vaislas ērzeļu pēcnācēju darba kvalitāti tiek apkopoti un analizēti, norādot konkrētā vaislas ērzeļa novērtēto ērzelišu, ķēvīšu un visu novērtēto pēcnācēju vidējo darbaspēju un eksterjera vērtējumu un vietu salīdzinājumā ar citiem vaislas ērzeļiem. Analizējot vaislas ērzeļu kvalitatīvos rādītājus attiecībā pret populācijas vidējo rādītāju, tiek noteikts vai novērtētais vaislas ērzelis ir pazīmju uzlabotājs vai pasliktinātājs. Tā kā Latvijas siltasiņu braucamā tipa dzīvnieku skaits samazinās un tiek īstenota vietējās apdraudētās zirgu šķirnes saglabāšana, tad neviens no vaislas ērzeļiem netiek brāķēts no vaislas darbības, šķirnes tipa kvalitātes uzlabošana tiek veicināta, konsultējot zirgu audzētājus par pāru atlasī.

Pēc pēcnācējiem vērtētie LSB vaislas ērzeļi pēc lielākā vidējā pēcnācēju vērtējuma (jaunzirgi) 2020.gadā:

Ērzelis	ID Nr.	Šķirne	Pēcnācēju skaits kopā	Pēcnācēju skaits 2016/2020	Vērtēto pēcnācēju skaits 2020.gadā	Pēcnācēju vidējais eksterjera vērtējums	Pēcnācēju vidējais darbaspēju vērtējums	Vidējais pēcnācēju vērtējums, kopā
Alegro LS1674	LV048227750003	LSB	32	12	3	50.8	28.0	87.7
Kingstons LS1772	LV026407350005	LSB	19	10	1	54.0	28.0	82.5
Atoss LS1858	LV026060650001	LSB	10	8	2	51.3	27.8	79.1
Emirāts LS1865	LV001000001464	LSB	8	8	0	53	29	82

**Biedrības «Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija» audzēšanas programmas
mērķa un selekcijas un audzēšanas mērķu sasniegšanai izvirzīto uzdevumu
izpilde 2020.gadā**

Izvirzītie uzdevumi	Realizācija
<p>Šķirnes braucamā tipa kā vietējās apdraudētās zirgu šķirnes gēnu rezerves saglabāšana bez neradniecisko šķirņu asins pieliešanas, kā arī bez moderno siltasiņu šķirņu asins pieliešanas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ģenētisko resursu saglabāšanas programmā administrēti 100 zirgi. • Sniegtas konsultācijas zirgu audzētājiem par prasībām vietējās apdraudētās zirgu šķirnes saglabāšanā. • Vērtīgāko šķirnes dzīvnieku uzņemšanu CG. 2020.gadā VCG ir uzņemti 13 LSB zirgi. • Izdots vaislas ērzeļu katalogs, kurā iekļauti LSB saglabāšanai izmantojamie vaislas ērzeļi, kopskaitā 29.
<p>Ikgadēja vaislas ērzeļu sertifikācija atbilstoši <i>Nolikumam par Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa vaislas ērzeļu sertificēšanu</i></p>	<p>2020. gadā sertificēti divi LSB ērzeļi</p>
<p>Izzūdošo ģenealoģisko līniju ar mazu īpatņu skaitu saglabāšana, līniju turpinātājiem lecināšanas sertifikāta iegūšanai piemērojot atvieglotas prasības saskaņā ar sertifikācijas komisijas lēmumu.</p>	<p>2020. gadā sertificēts Gaida radnieciskās grupas saglabāšanai nozīmīgs jaunais vaislas ērzelis un vienīgais Gintera līnijas vaislas ērzelis, veicinot izzūdošu ģenealoģisko līniju saglabāšanu.</p>
<p>Individuālā kumeļu, jaunzirgu, vaislas ērzeļu un ķēvju vērtēšana saskaņā ar šķirnes standarta prasībām un atbilstoši audzēšanas programmai</p>	<p>Veikta kumeļu, jaunzirgu un vaislas ķēvju vērtēšana. Kopumā novērtēti 9 LSB kumeļi, 11 LSB jaunzirgi.</p>
<p>Snieguma pārbaudes datu uzskaitē visiem šķirnes dzīvniekiem</p>	<p>Veikta vērtēto dzīvnieku snieguma pārbaudes datu uzskaitē un apkopošana.</p>
<p>Ķēvju iedalīšana klasēs, stimulējot kvalitatīvāka vaislas materiāla izmantošanu</p>	<p>Audzēšanas programmā ietverti nosacījumi Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes vaislas ērzeļu un ķēvju iedalījumam klasēs pēc izcelsmes un tipiskuma, eksterjera, darbaspēju un pēcnācēju kvalitātes vērtējuma.</p>
<p>Turpināt veidot elektroniskās datu bāzes, izmantojot šos datus ciltsdarba attīstībai.</p>	<p>Zirgkopības pārraudzības datorprogrammas un publiskās datubāzes uzturēšana un pilnveidošana.</p>

Turpinās projekta Nr. 18-00-A01620-000023 “Inovatīvas zirgu vērtēšanas metodes izstrāde zirgkopības nozares konkurētspējas palielināšanai” realizācija, veidojot datu bāzi kvalitatīvāku ciltsdarba datu ievadei un analīzei. Lineārā profilēšana tiek īstenota arī LSB zirgiem.

Celt speciālistu kvalifikāciju, sadarboties ar citām dzīvnieku audzēšanas organizācijām un valsts iestādēm kopīgas nozares politikas veidošanai.

Lai veicinātu zirgkopības nozares popularizēšanu, veikt sabiedrības informēšanu un izglītošanu, kā arī organizēt ģenētiskās kvalitātes popularizēšanas pasākumus.

Dalība nozaru Latvijas lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežsaimniecības kamerā

- Organizēts pirmais LSB zirgu popularizēšanas pasākums “Latvijas vietējo apdraudēto un citu šķirņu zirgu skate “Nacionālais dārgums 2020””, kur ķēvju klasē piedalījās 13 vaislas ķēves, ērzeļu klasē 4 vaislas ērzeļi, 3-gadīgo jaunzirgu klasē 4 jaunzirgi, 4-gadīgo jaunzirgu klasē 4 jaunzirgi, brīvo lēcienu klasē 10 zirgi, vadībā grožos – 12 zirgi. Pasākumu varēja vērot tiešsaistē.
- LŠZAA dalība LSB zirgu popularizēšanā jātnieku sporta sacensībās Krustpils kauss, kur tika organizēts atsevišķs maršruts LSB zirgiem ar informāciju skatītājiem par LSB saglabāšanu.
- LSB popularizēšana LŠZAA mājas lapā un sociālajos tīklos
<https://www.facebook.com/LSBhorse/> un
<https://www.facebook.com/LatvianWBhorse/>

Audzēšanas programmas izpilde veikta atbilstoši uzstādītajiem mērķiem un uzdevumiem, realizējot gan braucamā tipa vaislas ķēvju izlasi un uzņemšanu ciltsgrāmatā, gan jaunzirgu un kumeļu vērtēšanu vaislas dzīvnieku pēcnācēju kvalitātes izvērtēšanai, tāpat veicot pēcnācēju kvalitātes analīzi vaislas ērzeļiem. Turpināta ciltsdarba datu uzskaites un analīzes pilnveidošana. Izdots vaislas ērzeļu katalogs. Organizēts braucamā tipa zirgu popularizēšanas pasākums Latvijas vietējo apdraudēto un citu šķirņu zirgu skate “Nacionālais dārgums 2020”.

Biedrības “Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija”
valdes priekšsēdētāja vietniece
Aija Luse
19.02.2021